

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Nostoja Karvin ammattillisen koulutuksen arviointien keskeisistä tuloksista

Ajankohtaista AMKEssa -webinaari 27.10.2022

Johanna Kiesi, arviointiasiantuntija, Karvi
Tarja Frisk, johtava arviointiasiantuntija, Karvi

Esityksen teemat

Yksilölliset
opintopolut

Erityinen tuki

Opiskelijoiden
osaaminen ja
järjestäjien
pedagoginen
toiminta

Työelämässä
oppiminen ja
työelämäyhteistyö

Jatkuvan oppimisen
haasteisiin
vastaaminen
äkillisissä
rakennemuutoksissa

Laadunhallinta

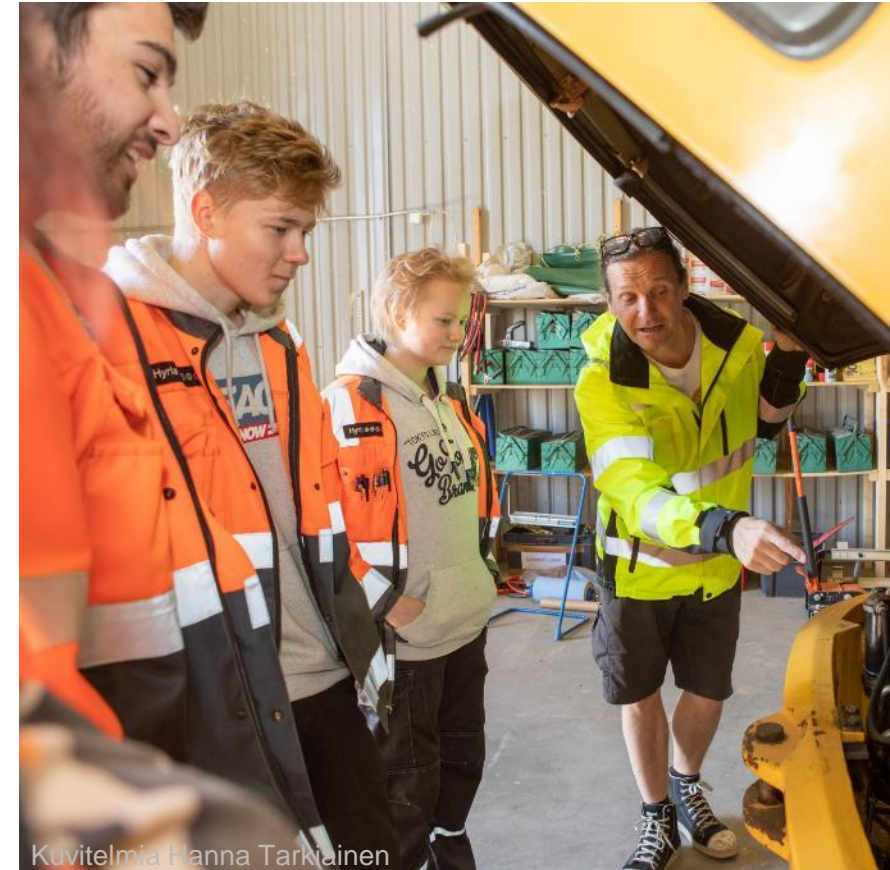

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yksilölliset opintopolut ja erityinen tuki

Henkilökohtaistaminen sekä osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

- **Henkilökohtaistamisen merkitystä** osana urasuunnittelua ja jatkuvaa ammatillista kasvua tulee vahvistaa.
- **Opiskelijoiden aktiivista roolia** henkilökohtaistamisessa tulee kehittää.
- **Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen** käsitteitä, toimintaohjeita ja linjauksia tulee selkeyttää ja epävirallisen oppimisen tunnistamista tehostaa.

Kuvitelmia Hanna Tarkiainen

Ohjaus- ja tukitarpeiden huomioiminen, henkilökohtaistamisen seuranta ja arviointi

- Opiskelijoiden erilaisten **ohjaus- ja tukitarpeiden huomioimista** sekä **ohjauksen saatavuutta** tulee kehittää.
 - Erityisen tuen tarpeiden tunnistamista on kehitettävä jatkuvan haun kautta tulevien osalta ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa.
 - Vaativan erityisen tuen saatavuus ja koulutuspaikkojen riittävyys eri alueilla tulee varmistaa. Mahdollisuutta siirtyä tarvittaessa tuen muodosta toiseen tulee kehittää.
- **Työelämän** edustajien osallistumista henkilökohtaistamiseen tulee vahvistaa.
 - Erityisen tuen opiskelijoille soveltuvien työpaikkojen saatavuutta, työpaikkaohjaajien perehdyttämistä ja opiskelijoiden tukea työelämässä oppimisen aikana tulee kehittää.
- Henkilökohtaistamisen toimivuutta sekä ohjaus- ja tukitoimien vaikuttavuutta tulee **seurata, arvioida ja kehittää** systemaattisemmin.
 - Koulutuksen järjestäjien ja opetus- ja kulttuuriministeriön tulee seurata laajentuneen oppivelvollisuuden vaikutuksia erityisen tuen tarpeeseen.

Henkilöstön työnjako ja resurssit

- Henkilökohtaistamisen **työnjako**, **rooleja ja vastuita** tulee selkeyttää ja henkilöstön välistä yhteistyötä tulee edistää.
 - Myös erityisen tuen organisointia ja työnjakoa on tärkeää arvioida ja kehittää eri koulutusasteiden, tutkintomuotojen ja toimipaikkojen kannalta. Alakohtaiset erityisopettajat ovat hyvä keino parantaa tuen toteutusta.
- **Resurssit** henkilökohtaistamiseen tulee varmistaa.
 - Järjestäjätasolla tulee tehdä paremmin näkyväksi erityisen tuen korotetun valtionosuuden kohdentuminen toimintaan ja kehitettävä kohdentumisen seuranta. Erityisopettajaresurssia tulee varata riittävästi erityisen tuen eri tehtäväalueisiin.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opiskelijoiden osaaminen ja koulutuksen järjestäjien pedagoginen toiminta

Näyttöjen laatu on pääosin hyvä, näyttöjen järjestämisessä on eroja

- **Kriteeriperusteinen arviointi ja opiskelijan itsearviointi toteutuvat näytöissä hyvin**
- **Opiskelijat ja työelämä ovat pääosin tyytyväisiä näyttötoimintaan**
- **Näyttöjen järjestämisessä on eroja aloittain ja tutkinnoittain**
 - Kuinka usein näytöt toteutetaan osana työelämässä oppimista
 - Työpaikoilla toteutettavien näyttöjen osuudet
 - Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen näytöt järjestetään useimmiten työpaikoilla. Perustutkintojen näyttöjä järjestetään vielä paljon oppilaitoksissa.
- **Työelämän edustajat osallistuvat harvoin etenkin oppilaitosnäyttöjen arviointiin → osallistumista lisättävä**

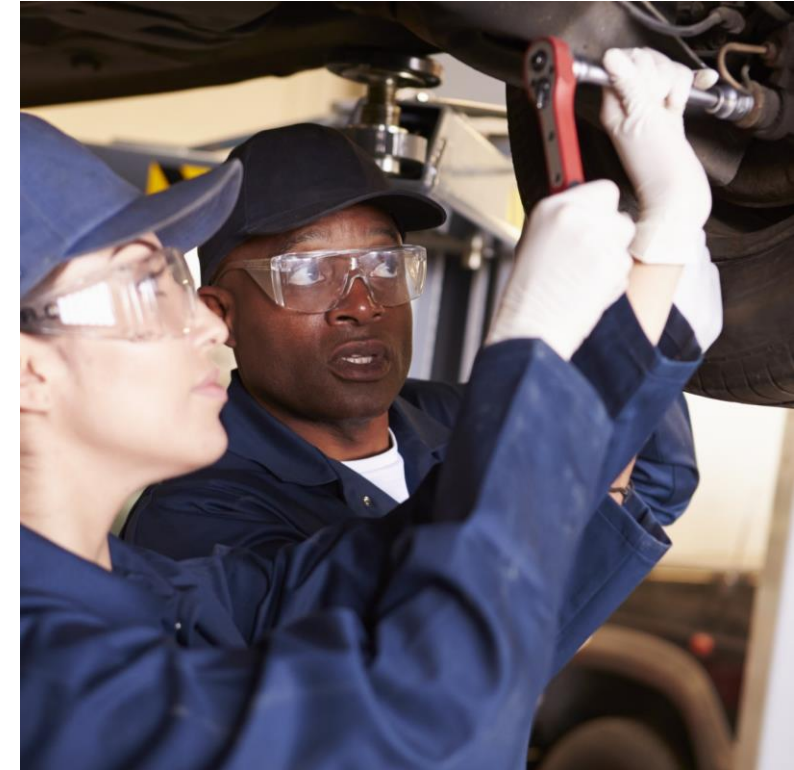
Opiskelijoiden osaaminen on keskimäärin hyvää

Vahvuudet

- Näyttöjen arvosanat hyviä: esim. logistiikan (86 %), sosiaali- ja terveysalan (92 %) sekä sähkö- ja automaatioalan (86 %) perustutkinnoissa valtaosa opiskelijoista sai näytöistä vähintään hyvän arvosanan
- Ammatin perusosaaminen; työssä tarvittavien keskeisten työmenetelmien ja -välineiden käyttöön liittyvä osaaminen sekä työturvallisuusosaaminen.
- Nuorilla opiskelijoilla digitaidot ovat osaamisen vahvuuksia ja aikuisopiskelijoilla työelämätaidot.

Kehittämistarpeet

- Työn perustana olevan teorian tiedon hallinta ja sen soveltaminen käytännön työtehtäviin.
- Nuorten opiskelijoiden osaamisessa isoja eroja yksilöiden välillä ja kahtiajakoisuutta esimerkiksi yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoissa.

Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittäminen on keskeinen kehittämiskohde, myös opetus- ja ohjaushenkilöstön osaaminen varmistettava

Työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämistarpeet tulivat esiin kaikissa arvioinneissa.

- Ohjausosaaminen ja arviointiosaaminen
- Tutkinnon perusteiden tuntemus
- Mahdollisuudet osaamisen päivittämiseen

Opetus- ja ohjaushenkilöstö:

- Työelämä- ja ammattialaosaaminen
- Henkilökohtaistamiseen liittyvä osaaminen
- Erityisen tuen osaaminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

**Työelämässä oppiminen,
työelämäyhteistyö**

**Jatkuvan oppimisen haasteisiin
vastaaminen äkillisissä
rakennemuutoksissa**

Työelämässä oppimisen toteutus

- **Uusien keinojen kehittäminen työelämässä oppimiseen soveltuvien työpaikkojen lisäämiseksi**
- **Ohjauksesta ja vastuista sopiminen ja näyttöjen suunnittelu**
 - Oppilaitosten ja työelämän odotusten ja roolien selkeyttäminen osaamisen tuottamisessa
 - Ohjauksen ja osaamisen kehittymisen seurannan käytännöistä ja vastuista sopiminen yhdessä oppilaitosten ja työpaikkojen kanssa.
 - Näyttöjen suunnittelun vahvistaminen yhdessä opettajan, opiskelijan ja työpaikkaohjaajan kanssa
- **Koulutussopimuksen ja erityisesti oppisopimuksen tunnettavuuden lisääminen työelämän keskuudessa**

Koulutuksen järjestäjien ja työelämän väliset yhteistyön muodot ja seuranta, arviointi ja kehittäminen

Koulutuksen järjestäjien ja työelämän väliset yhteistyön muodot

- Koulutuksen järjestäjien tulee edelleen kehittää työelämän tarpeista lähtevien palveluiden ja koulutusten tarjontaa.
- Koulutuksen järjestäjien välisen yhteistyön tiivistäminen ja yhtenäistäminen palveluiden ja koulutusten tarjonnassa.

Työelämässä oppimisen ja työelämäyhteistyön seuranta, arviointi ja kehittäminen

- Työelämässä oppimisen ja työelämäyhteistyön seurannan, arvioinnin ja kehittämisen jatkaminen edelleen ja henkilöstön roolin selkeyttäminen
- Muuta kuin työelämässä oppimista koskevaa yhteistyötä tulee kehittää paremmin työelämän tarpeita vastaavaksi ja hyödyntää siinä saatua palautetta.

Koulutusorganisaatioiden varautuminen työelämän nopeisiin muutoksiin - Erillistoiminnasta osaksi perustoimintaa

- **Työelämän muutosten ennakointi koulutuksen järjestäjän toiminnassa**
 - Koulutuksen järjestäjien on tärkeää selvittää oman organisaationsa ja toimintaympäristönsä erityispiirteet ja määritellä, millaista varautumista ja kehittämistoimia äkillisissä rakennemuutoksissa toimiminen edellyttää.
 - Koulutuksen järjestäjien on tarpeen varmistaa, että niillä on toimivat sisäiset rakenteet ja prosessit työelämän nopeissa muutostilanteissa toimimiseksi eri yhteistyökumppanien kanssa.
- **Toimintamallit työelämän nopeissa muutostilanteissa**
 - Työelämän nopeissa muutostilanteissa koulutuspalveluita toteuttaneiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien on tärkeää jakaa muille koulutusorganisaatioille toimiviksi osoittautuneita toimintamallejaan koulutusten suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä ja opetushenkilöstön riittävyden turvaamiseksi.

Opetuksen suunnittelussa on tärkeää varautua työelämän nopeisiin muutostilanteisiin

- **Opetuksen suunnittelu**
 - Opetussuunnitelmatyön ja opetuksen suunnittelun prosesseissa ja -ohjeissa on tärkeää huomioida koulutuksen skaalattavuus äkillisissä rakennemuutostilanteissa.
- **Tutkinnon osat ja muut pienet osaamiskokonaisuudet**
 - Työelämän nopeissa muutostilanteissa olisi tärkeää voida nostaa yksittäisten tutkintojen osien ja muiden pienten osaamiskokonaisuuksien opiskelijamäärää tarveperustaisesti.
- **Opintojen sisältöjen ja toteutustapojen skaalattavuus**
 - Mahdollisuus opintojen sisältöjen ja toteutustapojen skaalattavuudesta työikäisten jatkuvan oppimisen koulutuspalveluihin tulisi huomioida opetuksen linjauksissa ja suunnittelussa.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Laadunhallinta

Laadunhallinnan tila, laatustrategian toteutuminen

- **Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tila on kokonaisuutena hyvä.**
- **Koulutuksen järjestäjien väliset erot laadunhallinnan tasossa ovat ennallaan.**
- **Koulutuksen järjestäjät ovat edistäneet laatustrategian toteutumista.**
 - Edistymistä on osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman kytkemisessä osaksi laadunhallintajärjestelmää, säädösten mukaisen tietoturvan ja suojan varmistamista tietojen käsittelyssä sekä koulutustarjonnassa ja -palveluissa, jotka vastaavat asiakkaiden muuttuvia tarpeita ja mahdollistavat yksilölliset ratkaisut.
 - Parannettavaa on työelämän, sidosryhmien ja huoltajien osallistamisessa sekä toiminnan tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja laatua kuvaavien tulosten viestinnässä eri kohderyhmille.

Laadunhallinta ja johtaminen, osallistaminen

- **Laadunhallinta on tarpeen kytkeä tiiviimmin osaksi johtamisjärjestelmää**
- **Järjestäjien välistä yhteistyötä on tarpeen tiivistää laadunhallinnan erojen kaventamiseksi**
- **Osallistaminen suunnitteluun, kehittämiseen ja laadunvarmistukseen**
 - Henkilöstön, opiskelijoiden, työelämän ja sidosryhmien mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tulee varmistaa.
 - Työelämän, opiskelijoiden, kumppaneiden ja sidosryhmien osallistumista koulutustarjonnan ja -palvelujen yhteiseen suunnitteluun ja palvelujen laadunvarmistukseen on tarpeen lisätä.
 - Toiminnan tavoitteet ja mittarit on tarpeen määritellä yhdessä keskeisten tahojen kanssa ja viestiä tuloksista eri kohderyhmille. Erityisesti yhteiskuntavastuun tavoitteet, mittarit ja tulokset.

Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä järjestettävän koulutuksen laadunhallinta ja laadunhallinnan toimivuus

- **Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä järjestettävän koulutuksen laadunhallinnassa kehitettävää**
 - Oppimis- ja näyttöympäristöjen saavutettavuus ja esteettömyys tulee varmistaa
 - Opiskelijoiden tarvitseman tuen sekä erityisen ja vaativan tuen saatavuuden varmistaminen eri oppimisympäristöissä
- **Laadunhallintajärjestelmien toimivuutta ja tehokkuutta tulee arvioida systemaattisesti**

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Tulevat arvioinnit ja uusi arviointisuunnitelmakausi

Ajankohtaista AMKEssa -webinaari 27.10.2022

Kirsi Hiltunen, yksikön johtaja, Karvi

Käynnissä olevat arvioinnit

- Oppimistulosten arvioinnit
- Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi
- Tutkintojärjestelmän kokonaisarviointi
- Opinto-ohjauksen uusia muotoja koskeva arviointi
- Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksiin

Oppimistulosten arvioinnit

- **Näyttötoiminnan laadun selvitys:**
 - Vuoden 2022 aikana selvitetään näytöissä osoitettujen oppimistulosten ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnan laatua osana opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttamaa Oikeus osata -kehittämishjelmaa. Selvitys valmistuu 31.12.2022 mennessä.
- **Oppimistulosten arvioinnit:**
 - Liiketoiminnan pt, lähiesimiestyön at sekä johtamisen ja yritysjohtamisen eat
 - Arvioinnin kohteet:
 - Miten hyvin opiskelijat ovat saavuttaneet tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet ja millaiset valmiudet he saavat työelämään ja jatko-opintoihin.
 - Koulutuksen järjestäjien pedagogisen toiminnan laatu.
 - Tulosten julkistus alkukesä 2023

Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi (2022–2023)

- **Arvioinnin kohteet:**
 - Varhaiskasvatuksen opetus-, johtamis-, kasvatus- ja hoitotehtäviin kelpoisuuden tuottavien koulutusten sisällölliset kehittämistarpeet
 - Onko varhaiskasvatuksen opettajien ja muun henkilöstön koulutus alueellisesti tasalaatuista.
- **Arvioinnissa tarkastellaan yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa järjestettäviä varhaiskasvatuksen koulutuksia.**
 - Ammatillisessa koulutuksessa varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden tuottavat koulutukset: kasvatus- ja ohjausalan pt ja sosiaali- ja terveysalan pt, kasvatus- ja ohjausalan at, perhepäivähoitaja
- **Edellinen kansallinen varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi tehty 2013 (Karila ym.), joten ajantasaisen tiedon tuottaminen koulutusten kehittämisen tueksi tarpeellista.**
- **Tulosten julkistus loppuvuosi 2023**

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kokonaisarviointi (2022–2023)

- **Arvioinnin kohteet:**
 - Tutkintojärjestelmän toimivuus sekä yksilön että työelämän tarpeiden näkökulmasta.
 - Kehitetäänkö tutkintorakennetta joustavasti tarpeiden mukaan
 - Onko tutkinnon perusteiden laatimis- ja päivitysprosessi tarkoituksenmukainen.
- **Arvioinnissa tarkastellaan koko tutkintojärjestelmää ja sen toimijoita mukaan lukien opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja työelämätoimikunnat.**
- **Tulosten julkistus loppuvuosi 2023**

Opinto-ohjauksen uusia muotoja koskeva arviointi (2022-2024)

- **Taustalla oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seurantasuunnitelma (OKM 2021:45).**
- **Arvioinnin kohteita mm:**
 - Ohjauksen tarpeessa olevien tunnistaminen.
 - Uusien ohjausmuotojen organisointitavat, toteutus, toimivuus ja vaikuttavuus.
 - Ohjauksen saatavuus ja saavutettavuus.
 - Yhteistyö ja jatkumot ohjauksessa.
 - Oppivelvollisuuden seuranta- ja valvontavastuiden toteutuminen.
- **Arvioinnissa tarkastellaan perusopetusta, aikuisten perusopetusta, valmentavaa koulutusta, vapaata sivistystyötä, ammatillista koulutusta ja lukiokoulutusta.**
- **Tulosten julkistus: Väliraportti 2023, loppuraportti 2024**

Ammatillisen koulutuksen tuottama osaaminen suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksiin

- **Arvioinnin kohteet:**
 - Miten koulutusjärjestelmä mahdollistaa amk-opinnoissa tarvittavien valmiuksien syntymistä ammatillisessa koulutuksessa ja toisaalta miten AMK:t tukevat opinnoissa menestymistä
 - Miten ammatillisen koulutuksen suorittaneiden opiskelijoiden osaaminen vastaa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksia?
 - Vahvuudet ja haasteet
- **Fokuksessa erityisesti perustutkintopohjalla AMK-opintoihin jatkaneet, sillä heidän määränsä suurin.**
- **Tulosten julkistus loppuvuosi 2023**

Tulevat tiedonkeruut ja tapahtumat

- Ajantasainen tieto tulevista tiedonkeruista ja tapahtumista löytyy aina ammatillisen koulutuksen arviointien vuosikellosta.

<https://karvi.fi/ammattillinen-koulutus/ammattillisen-koulutuksen-arviointien-vuosikello/>

Arviointisuunnitelmakausi 2024–2027

- **Arviointineuvosto** laatii esityksen arviointisuunnitelmaksi, jonka **opetus- ja kulttuuriministeriö** hyväksyy. Arviointisuunnitelma sisältää arvioitavat kohteet ja arviointien aikataulun.
- Arviointisuunnitelma laaditaan **neljäksi vuodeksi** kerrallaan. Arviointisuunnitelmaa voidaan tarkistaa arviointikauden aikana.
- Arviointisuunnitelmaa laadittaessa tulee kuulla **keskeisiä sidosryhmiä**.
- Arviointisuunnitelmakauden 2024-2027 valmistelu **aloitetaan syksyllä 2022**, sidosryhmiä tullaan kuulemaan keväällä 2023.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Julkaistut arviointiraportit

Arviointiraportit 1

- Kiesi, J., Goman, J., Huhtanen, M., Helve, H., Laine, A., Piilonen, H., Raudasoja, A., Ståhl, B., Vartiainen, R. 2022. Ammatillisilla poluilla – Arviointi yksilöllisistä opintopoluista ammatillisessa koulutuksessa.
- Hievanen, R., Kilpeläinen, P., Huhtanen, M., Tuurnas, A., Loukusa, V., Pylväs, L., Rasinaho, K., Taakala, J., Tujula, M., Vieltojärvi, M. 2022. Kumppanina työelämä – Arviointi työelämässä oppimisesta ja työelämäyhteistyöstä ammatillisessa koulutuksessa.
- Hakamäki-Stylman, V. & Kilpeläinen, P. 2022. Sähkö- ja automaatioalan koulutus ja sen tuottama osaaminen.
- Korpi A., Frisk T., Hietala R., Tuurnas A. 2022. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tila 2022.
- Frisk, T., Isoaho, K., Hietala, R., Kotiranta, L., Hirsjärvi, I., Huttula, T., Kankare, P., Löytänen, O., Myllykangas, P., Mäki, M., Stenbacka, Å., Suomala, P. 2022. Koulutusjärjestelmän kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutoksissa.
- Hakamäki-Stylman, V., Kilpeläinen, P. 2022. Ammatillinen osaaminen ja pedagoginen toiminta sähkö- ja automaatioalan perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa.
- Hakamäki-Stylman, V., Kilpeläinen, P., Rumpu, N. & Venäläinen, S. 2022. OSALLISUUS TEHDÄÄN YHDESSÄ – Opiskelijoiden kasvu aktiivisiksi ja kriittisiksi kansalaisiksi toisella asteella. Arvioinnin keskeiset tulokset ja kehittämissuosituksiset.

Arviointiraportit 2

- Hakamäki-Stylman, V., Huhtanen, M., Kilpeläinen, P., Pusa, A., Rumpu, N., Venäläinen, S., Huhtala, O., Multasuo, S., Mustonen, T., Viljanen, V., Wahlström, N. 2022. OSALLISUUS TEHDÄÄN YHDESSÄ – Opiskelijoiden kasvu aktiivisiksi ja kriittisiksi kansalaisiksi toisella asteella.
- Hakamäki-Stylman, V., Huusko, M., Kilpeläinen, P., Väätäinen, H. 2022. Sosiaali- ja terveysalan ammatillinen ja korkeakoulutus – Arviointien keskeiset tulokset ja kehittämissuositukset.
- Goman, J., Hievanen, R. 2021. ERITYINEN TUKI VOIMAVARAKSI – Arviointi ammatillisen koulutuksen erityisestä tuesta. Tiivistelmäraportti.
- Goman, J., Hievanen, R., Kiesi, J., Huhtanen, M., Vuojus, T., Eskola, S., Karvonen, S., Kullas-Norrgård, K., Lahtinen, T., Majanen, A., Ristolainen, J. 2021. ERITYINEN TUKI VOIMAVARAKSI – Arviointi ammatillisen koulutuksen erityisestä tuesta.
- Hakamäki-Stylman, V. & Kilpeläinen, P. 2021. Kuljetus- ja logistiikka-alan koulutus ja sen tuottama osaaminen.
- Kilpeläinen, P. 2021. Ammatillinen osaaminen ja pedagoginen toiminta sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa.
- Hakamäki-Stylman, V. 2021. Ammatillinen osaaminen ja pedagoginen toiminta logistiikan perustutkinnossa.